Nieuwsbrief ‘Altijd Jarig’

Uitgave van de archiefwerkgemeenschap ‘Altijd Jarig’
van KSA Noordzeegouw.
Eindredactie: Thomas Verniest

Nummer 10, september 2016
Verschijnt minstens eenmaal per jaar.

Via deze nieuwsbrief delen we graag de realisaties van het voorbije jaar.
Je vindt de vorige Nieuwsbrieven en ook deze, in kleur nog wel, op ksa.be/ksa/historiek/werkgemeenschap-altijd-jarig

1. De Contestatiejaren (1965-1970)

Deze bijdrage is de vierde in de reeks van professor emeritus Louis Vos over de geschiedenis van KSA, in het bijzonder in Noordzeegouw. De vorige behandelden respectievelijk de periode van het ontstaan van KSA, de periode 1937-1957 en 1957-1965. In dit deel wordt de positie van Noordzeegouw tijdens de contestatiejaren en de hervorming binnen KSA nationaal behandeld.

Contestatie

Halverwege de jaren 60 groeide in de Belgische samenleving het conflict rond ‘Leuven-Vlaams’. De eerste ontknoping ervan was de verklaring van de Belgische bisschoppen in mei 1966 dat de Franstalige afdeling van de universiteit in Leuven zou blijven en dat iedereen zich bij dat besluit moest neerleggen. Het omgekeerde gebeurde. Er brak eerst in Leuven, dan in heel het Vlaamse land, een opstand uit tegen het kerkelijk gezag, alsof jarenlange dociele onderworpenheid eindelijk een uitweg zocht in een golf van katholiek antiklerikalisme. Bij vele Leuvense studenten, ook bij wie verantwoordelijkheid droegen in KSA, vormde dat protest een versterking van de Vlaamsgezindheid. Daarbij kwam de vroegere tegenwerking van de bisschoppen tegen de Vlaamse beweging en de voorgeschiedenis van het AKVS in herinnering. Het was ook het begin van een blijvend kritische, zelfs wantrouwige opstelling tegenover het gezag in het algemeen. In december 1966 brachten de breed opgezette nationale KSA-denkdagen in Wijgmaal een keuze voor het jaarthema ‘Vlaanderen’.

In de zomer 1967 boog de zesde Jongvlaamse Staf in het Roeselaarse ‘Licht en Ruimte’ zich opnieuw over de oriëntering van KSA, in het bijzonder voor +16. In tegenstelling tot de denkdagen was de deelname er beperkt tot de nationale verantwoordelijken en de gouwleidingen in strikte zin. Er vond een verdere koerscorrectie plaats tegenover de sinds 1963 naar voren geschoven KSJ-ploegen. Ze bestond erin dat de nationale werkgemeenschap hernieuwers enkel een jaarprogramma zou uitwerken voor de traditionele hernieuwerbannen die zich aan jeugd-bewegingsactiviteiten hielden. Voor de zgn. ‘open groepen’– de KSJ-ploegen –werd een werkgroep voor de schoolgemeenschap/nationale commissie opgericht die zich vooral richtte op school-pastoraal. Daardoor werden de kool en de geit gespaard: het jeugdbewegingsaspect voor de +16-jarigen werd versterkt en de actie in het studentenmilieu versmalde tot het strik religieuze.

In januari 1968 barstte in Leuven een nieuwe studentenrevolte los toen bleek dat de Franstalige afdeling van de universiteit vast besloten was in Leuven te blijven. Ze kreeg ook in de colleges in Vlaanderen een geweldige weerklank. Overal vormden zich in het Vlaamse land strijdcomités en actiegroepen en gingen middelbare scholieren, al dan niet in afspraak met hun leraren in staking. Het protest evolueerde op korte termijn inhoudelijk tot een radicaal kritische invraagstelling van de maatschappij. Het werd een Vlaamse ‘mei 68’, maanden voor Parijs, en vormde het begin van een

nieuw-linkse contestatiebeweging. Vaak waren het KSA-leiders die ter plaatse als spilfiguren optraden. Ook in de gouwleidingen, waarvan velen toen hun politieke socialisatie kregen, begon een zoektocht vanuit de historische wortels van de beweging naar de eigen opdracht die KSA kon hebben in de nieuwe samenleving van de jaren zestig.

De gouwleiding in 1962: Guido Gielen, Raf Chanterie, Ward Poppe en Eugeen Laridon in Centrum Licht en Ruimte.

Omdat het element 'milieuwerking' als essentieel werd beschouwd voor de KSA-eigenheid, werd dit door deze generatie gezien als legitimering voor een eigen rol in het maatschappelijk vernieuwingsproces. Dit leidde tot een nieuwe invulling van het concept 'beïnvloeding van het studerende milieu'. Velen lieten de kerkelijk-godsdienstige invulling van de KA vallen en kregen de overtuiging dat de roeping van KSA gelegen was in het verder uitdragen van de nieuw-linkse maatschappijvisie die uit de geest van '68 was gegroeid. Het concept 'milieuwerking' bleef als sjabloon bestaan, maar kreeg een politiek-structurele, in plaats van een hoofdzakelijk pastoraal-religieuze of op persoonlijke omvorming gerichte invulling. Sommigen interpreteerden de optie voor een kleine radicale 'militantenbeweging' die de samenleving wilde beïnvloeden, als een terugkeer tot de 'essentie' van de KSA-'roeping'. Vaak werd de legitimering zelfs verder naar het verleden doorgetrokken door te verwijzen naar de strijdbare opstelling van de oude Katholieke Vlaamse Studentenbeweging en het AKVS.

D..O.....E (= DemOcratieE)

In de scholierenwereld werd 'democratie' het toverwoord waarlangs die nieuwe geest gestalte kreeg. Het leek er voor sommigen op dat KSA en VKSJ nu de leiding moesten nemen van de vernieuwingsbeweging in het middelbaar onderwijs. Vandaar dat in oktober en november 1968 in elke gouw open provinciale dagen voor D..O.....E (= DemOcratiE) in het middelbaar onderwijs werden georganiseerd. De ondersteuning ervoor kwam van een door KSA en VKSJ opgerichte nationale werkgemeenschap CDSO (Commissie Democratisering Secundair onderwijs).

1 september 1968

d..o.....e

zoekschrift voor studerenden uit het hoger secundair onderwijs

Doe het zelf : maak je school !
Leerprogramma een saaie boel ?
Je school is je Maatschappij !
SchOol : geen vraag en veel aanbod.
Wij mislaten leren hoe Julius Caesar vocht.
De School : individuele tijdlijn met of zonder doping ?
KLASsieke
Schooltype 1960 - 1964 - 1968 : zie je verschil ?
>K< = WIJ !
Het systEem veranderd niet : wij zeker niet.

Loop je nu heat van stapel, blijf je slapen in de zon of sta je met je vragen in de kou ?
Vind je het niet noodzakelijk om daar samen eens over te praten ?
Je vindt het toch nodig om daar ernstig over na te denken ?
Of maar je dat het hele eerst moet afgebroken worden ?

Die werd gesteund door de 'vernieuwers' met de bedoeling de geest van '68 verder uit te dragen, maar was voor een aantal proosten en een deel van de provinciale leidingen vooral bedoeld om die stroming te kanaliseren en te verhinderen dat de Leuvense nieuw-linkse studentenvakbeweging (SVB) te veel invloed zou krijgen in het scholierenmilieu.

In december 1968 pleitte de Brugse priester en socioloog Luc Vranckx, bezieler van de Gamma-groepen in Brugge, op nationale 'denkdagen' in Betekom voor de richting die de +16-werking moest uitgaan: KSA/VKSJ zou de jeugd-bewegingstaak overlaten aan anderen en zou resoluut kiezen voor een actieve kern van militanten in studie- en actiegroepen om de maatschappij te veranderen. In het jargon van toen was dat 'de vijftien op honderd' van Helder Camara'. De nationale werkgemeenschap hernieuwers, waarvoor ikzelf – toen in mijn 2de licentie geschiedenis – dat jaar verbonds-verantwoordelijke was, koos ook voor die weg, aanvankelijk met steun van nationale leider Guido Gielen, gedetacheerd leraar en afkomstig uit Noordzeegouw, die daar een paar keer voor naar Leuven kwam.

Intussen was de geest van '68 ook in andere landen doorgebroken. Op een internationale IKSJ-studieweek voor verantwoordelijken van de werking in het middelbaar onderwijs - de 'Summerweek' - in augustus 1969 in Rome wilden de 86 deelnemers uit verscheidene Europese landen, w.o. ook 16 Vlamingen, van een groepsaudiëntie bij paus Paulus VI gebruik maken om een protestbrief te overhandigen. Daarin spraken ze er hun vreugde over uit dat zoveel jongeren contesteerden en weigerden 'zich in een absurde en onrechtvaardige maatschappij te laten integreren'. Het pamflet werd hun echter uit handen gerukt vooraleer het te kunnen overhandigen. Hun officieel beklag hierover bij het Vaticaan resulteerde in een onderhoud met kardinaal Paul Pouppard, waarna ze toch het gevoel hadden met een kluitje in het riet te zijn gestuurd. Een week na de Summerweek lanceerde de provinciale leiding van VKSJ West-Vlaanderen

(Trees Laridon en proost Toon Perneel), tegen de zin van KSA-Noordzeegouw, het plan voor een nieuwe gemengde beweging voor +16-jarigen, los van de bestaande jongere takken. Ze zou linkse maatschappijkritiek, evangelische bewogenheid en emanciperende pedagogiek combineren. De naam werd SEIN, een letterwoord dat stond voor 'Studie- en actiegroep vanuit Evangelische inspiratie om langs Informatie tot een concrete iNzet te komen'.

Het op de helling zetten van de 'jeugdbeweging' riep natuurlijk een tegenreactie op bij verschillende groepen. Ten eerste en vooral bij wie 'jeugdbeweging' beschouwde als een waarde op zich en niet louter als voorbereiding op de +16-werking. Ten tweede bij pragmatici die minder door de geest van '68 waren beroerd en bang waren dat het opgeven van de 'jeugdbeweging' het einde van KSA/VKSJ zou betekenen. En ten slotte bij een aantal proosten die vreesden dat die 'studie- en actiegroepen' automatisch een nieuw-linkse invulling zouden krijgen, waardoor de controle van de Kerk over de studerende jeugd in gevaar kwam. De tegenstanders van de nieuwe koers, waartoe ook gouwproost Laridon behoorde, konden bewerken dat enkele gouwen uitdrukkelijk het behoud van de jeugdbeweging beklemtoonden. De nationale leider en proost verzochten mij als nationale verantwoordelijke voor de hernieuwerwerking in de programmering ook de jeugdbewegingsaspecten aan bod te laten komen. CDSO voelde dat KSA als geheel niet meer achter haar objectieven stond, zodat de protagonisten ervan na een vergeefse poging om los van KSA als jeugddienst verder te gaan het bijltje er bij neerlegden.. Op nationaal niveau werd de D..O.....E - actie binnen KSA stopgezet.

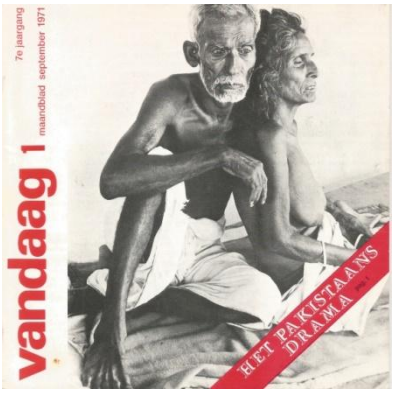

Polarisatie

In Leuven ging de zwenking naar links verder. Van 1969 tot ca. 1974 kon men spreken van het 'Rode Leuven'. Enerzijds haakte ze zich vast aan de Noord-Zuidproblematiek en lanceerde een Derde Wereld Beweging (DWB). Deze kantte zich tegen pure liefdadigheid en beoogde in het Noorden een 'mentale reconversie'. Die moest leiden tot een structureel andere samenwerking met het Zuiden. De DWB kreeg nogal wat weerklank in plaatselijke KSA- en VKSJ-groepen, die b.v. in november 1969 de door de overheid enkele jaren eerder opgezette 11.11.11.-actie boycotten onder de naam 'het sprookje van de elfjes', omdat ze die als pure liefdadigheid zagen. Anderzijds zocht ze aansluiting bij de 'arbeidersstrijd'. De Limburgse mijnstaking in de winter van 1969-'70 vormde een aanknopingspunt. Die echo's klonken door in verscheidende plaatselijke +16-groepen die zich ook voor de Derde-wereldproblematiek of voor hulp aan bv. gastarbeiders gingen inzetten. Tegelijk bleef in heel wat colleges de actie voor meer democratie en inspraak op school ondanks hier en daar repressieve maatregelen doorgaan.

De nationale werkgemeenschap +16 van KSA versmolt vanaf 1969-'70 met die van VKSJ en ondanks het geregelde protest van de vertegenwoordiger uit Noordzeegouw, bleef het gemeenschappelijke jaarprogramma 1969-'70 vooral gericht op het bevorderen van op maatschappijkritiek gerichte studie- en actiegroepen. Dat gebeurde tegen de achtergrond van een in de algemene leiding opnieuw hevig oplaaiende discussie over de doelstelling van KSA. Ze werd vooral vanuit Oost-Vlaanderen aangezwengeld. Daar was een nieuwe gouwleiding aangetreden, met gouwleider Herman Baert en gouwproost Dani Leroy, die zelf door het Leuvense studentenprotest van eind jaren zestig gesocialiseerd was.
Zij lanceerden in de discussie over de koers die moest worden gekozen het concept 'bdwb' of 'beweging die wij bedoelen' met KSA. Dat zou

enerzijds voor de jongere geledingen een vormend open jeugdwerk moeten zijn, vertrekkend van een voor de jongeren emanciperende pedagogiek en buiten de greep van de gelijk welke ideologische groep, ook de Kerk. Dat laatste hing samen met het ultra conservatief bestuur van de Gentse bisschop Van Peteghem en zijn al even conservatieve vicaris voor jeugdwerk Schelfhout, waarvan de gouwleiding zich wilde losmaken. Geheel autonoom daarvan zou KSA voor de +16-jarigen een gendergemengde, democratisch functionerende werk- en leefgroep moeten zijn, die wel vorming van de leden zou behartigen, maar toch vooral gericht zou zijn op maatschappijkritiek en de directe beïnvloeding van de samenleving. Daarmee werd automatisch ook de gedachte dat de jongere KSA-geledingen bestonden in functie van een later te realiseren KA-milieuwerking, losgelaten, maar de actiecomponent voor de +16-jarigen versterkt.

In deze gedachtegang draaide een studieweekend van de nationale werkgemeenschap +16 in februari 1970 uit in de optie om in de toekomst enkel nog maatschappijkritische groepen te begeleiden. Van de algemene leiding werd geëist dat +16 een volledig autonome werking zou kunnen ontwikkelen, los van de jeugdbeweging en de 'remmende invloed' van de gouwleidingen. Gesuggereerd werd om op korte termijn de jongere geledingen 'over te hevelen' naar andere organisaties, die zich louter als 'jeugdbeweging' presenteerden zoals Scouting of Chiro en zich zodoende te richten op de 'echte' historische opdracht van KSA: studie- en actiegroep te zijn in het studerende milieu.

Toen dit aan de algemene leiding werd meegedeeld was ze geschokt. De ruggengraat van die algemene leiding waren de gouwleidingen (leider en proost) en daarin kantte zich vooral Noordzeegouw, onder impuls van proost Laridon, tegen die ontwikkelingen. Een verzoeningsvergadering van de algemene leiding met de werkgemeenschap +16 leidde niet echt tot een oplossing, wel tot het toedekken van de verschillen die er tussen de beleidslijnen in de feitelijkheid bestonden tussen de vijf gouwen.

De nieuwe doelstellingentekst in vijf puntjes die de algemene leiding vervolgens in februari 1970 aanvaardde, bracht niet méér helderheid. Het jaar nadien zouden de tegenstellingen zelfs leiden tot een feitelijke scheuring binnen de beweging wat het nationale beleid betreft. Het was tevens een versterking (of een terugkeer) tot een eigen koers in Noordzeegouw onder impuls van gouwproost Laridon. Daarover meer in volgend nummer van de Nieuwsbrief.

2. 'Dubois heeft soldaat Jan teruggevonden'

"De hele ploeg bedank ik voor het interessante laatste nummer van de Nieuwsbrief. Ik reageer op de bijdrage over kanunnik Dubois en het verhaal van soldaat Jan. Ik heb hem twee of drie keer het verhaal van Jan horen vertellen. Wat ik nu wil melden is het volgende: de laatste keer – in 1954 of 1955 – besloot hij zijn verhaal met een verrassing. "Volgende week ga ik naar Brussel (?) en zal hem ontmoeten. Ik heb hem weergevonden." Want in de vorige vertelbeurten was de totale verdwijning van Jan een element van spanning: wat is er van hem geworden? Dubois wist het niet. Tot die laatste keer dus. Ik had het vervolg wel willen weten maar verdween compleet uit de beweging in augustus 1955 met de intrede in het klooster, wat Dubois op een zekere manier betreurde: ik ging verloren voor de beweging – en achteraf besefte ik dat de dominicanenorde waar ik intrad niet zijn sympathie had. In de jaren ervoor was ik hoofdman van de jonghernieuwerwerking – met het handboek van Dillemans, toen al! – en het laatste jaar collegeleider in het Sint-Amandscollege in Kortrijk. Promotie ridderslag van 1954. Het jonghernieuwerkamp van het gewest Groeninge, half augustus 1955 op Merkenveld, was m'n laatste activiteit. En nog een merkwaardige herinnering aan Dubois. Wist je dat hij hypnose-séances ensceneerde? Hij liet KSA-jongens zogezegd in volle vergadering in slaap vallen. Ikzelf ben er ooit nog ingelopen – niet in slaap, maar ik dacht dat ie het werkelijk kon!"

Geert Delbeke

3. Reacties op de vorige nieuwsbrief.

Bij pagina 1: Voor foto F00148 van de Ridderslag in de ridderzaal van de abdij van Male (6 november 1960) kreeg de voorlaatste persoon plots twee identificaties: Maurits Couvreur meende zichzelf te herkennen maar volgens Erwin Medard is het 100 % zeker dat het gaat om Erik Naert, die in 1959 KSA Zandvoorde stichtte. Ward Poppe wijst er op dat vooraan niet Rik, maar Frans Depuydt staat. Dit zou dan de (voorlopige) identificatie zijn: Frans Depuydt, Jan Demey, ? , ? , Erik Naert en ?.
Wie staat in de middelste rij en wie staat opzij te kijken?

Bij pagina 3: spijts de lange zoektocht om de personen te identificeren op foto F06026 over de Jongvlaamse staf in Leuven (1957) blijft discussie. De juiste identificatie is voorlopig: ? , ? , Michiel Vandenbussche (NZG, KSA Hooglede), proost Seppe Yperman, proost Karel Raeymaecker (JHN Brabant), Karel Peeters, Jef of Herman Clement .

Bij pagina 7: foto F00274 is niet voor Vogelzang genomen, maar voor de garages/schuur van Hernieuwenburg. Dat is enkele tientallen meters verschil, maar correct is correct. Met dank aan Ward Poppe.

4. Anekdotes over KSA Aarsele

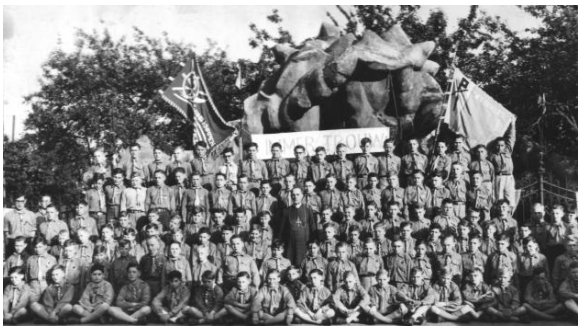

Aureel Chanterie reageerde na zijn bezoek aan de erfgoedtentoonstelling 'Hijs de vlag!' van 24 april 2016: “Mijn bezoek had een hoofdreden en een zijdelingse reden. De hoofdreden betrof de ‘memories’ en wat betreft de zijdelingse reden had ik de Nieuwsbrief ‘Altijd Jarig’ nr. 9, maart 2016 bij me. Het ging over de rubriek 11, zoekertjes. Een foto aan een Lourdesgrot.

Ik heb het mysterie qua locatie opgelost t.o.v. Herman Leber omdat ik die achtergrond herkende: Sint-Antonius-gesticht Aarsele. Dat was een lagere school voor internen en externen. Het mysterie van het tijdstip van de foto is nog niet opgelost. Mijn broer Raf Chanterie herinnert zich de stichting of de herstichting van een afdeling jongknapen in die school toen hij daar in het vijfde leerjaar zat in 1953 of 1954. Iemand van de Leenstraat in Roeselare kwam een voordracht geven en de zusters van de school besloten na de infonamiddag: “Alle leerlingen van het 5de, 6de, 7de leerjaar worden lid.” Uniform voor iedereen. De ouders werden ingelicht over deze (kostelijke) ingreep.
De bond had als naam: ‘Soli Deo Aarsele’ en had als bondsleider de enige vrouwelijke bondsleidster in West-Vlaanderen: zuster Cordula. Zij speelde haar hoofdrol op de zeedag in Blankenberge (nvdr: gouwzeedag van 21 april 1955 of federatieve gouwdag van 7 april 1956). Marcheren op maat en

zingen op maat, want daar werden punten voor gegeven door een onzichtbare jury. Ook voor het bouwen van een zanddam tegen de zee in de voormiddag en voor het bouwen van een artistiek zandfort – toen het eb was – werden punten toegekend. Het lied dat klonk in de straten van Blankenberge ging ongeveer als volgt, met garantie van 90 % van de originele tekst. De melodie ken ik nog voor 100 %. Je zult merken dat er een paar karamellenverzen tussen zitten in de 2de en 3de strofe. Het moest rijmen aan het einde van het vers. Het zijn dus niet mijn verzen, maar de verzen van toen ik 11 jaar oud was.

Wij gaan naar de zee, naar de bruisende zee.
Jongknapen, jongknapen, gaat gij met ons mee?
Hierna volgt een dubbel vers als een soort lettergrepen-improvisatie
De zee t'r ee ter ee te tee,
De zee t'r ee ter ee te tee.
Zee, kom naar de zee, kom naar de zee.(bis)

Jongknapen, jongknapen, kom met ons mee!

strofe 2.
Wij bouwen een dam, een reuzedam.
Jongknapen, jongknapen, wees daarom niet gram!
Een dam t'r am t'ram tam tam,
een dam t'r am t'ram tam tam.
Dam wees toch niet gram, wees daar niet gram! (bis)
Jongknapen, jongknapen, wees daar niet gram!

strofe 3.
Wij maken een fort, een machtig fort.
Jongknapen, jongknapen, wees daar niet te kort.
Een fort, t'r ort, t'r ort tort tort,
een fort, t'r ort, t'r ort tort tort.
Fort, wees niet te kort, wees daarom niet te kort! (bis)

Jongknapen, jongknapen, wees niet te kort!

De prijzen werden uitgereikt. In het eerste jaar van de deelname van Soli Deo Aarsele kreeg de bond de tweede prijs. De zusters waren ontgoocheld. Zuster Cordola, bondsleidster en overdreven perfectionist, stak het op ons, onderdanige leerlingen. Het jaar daarop kreeg Aarsele wèl de trofee aangereikt van KSA-West-Vlaanderen op de zeedag in Blankenberge. Toen waren we met Aarsele de primus!"

5. Zoekertje…

Pol Moerman uit Zillebeke bezit een (grote) foto van KSA'ers. Aan het daskoord en de borstschildjes te zien gaat het om knapen in de eindjaren '40 of begin '50. Hij vraagt zich af wie daar op staat. Wie kan ons helpen? Met dank aan Annie Delva om ons die vraag en foto te bezorgen.

6. Hijs de vlag, vlaggenrituelen in KSA & VKSJ in West-Vlaanderen.

Vlaggen ontroeren, verbinden en vertegenwoordigen. Ze zeggen waar de groep voor staat. Maar ze zijn zelden volledig zichtbaar. Op erfgoeddag 2016 kwamen in het provinciaal secretariaat van KSA Noordzeegouw en KSA West in Gullegem unieke, vooroorlogse en jongere vlaggen uit hun schuilplaats en werden de daarbij horende rituelen voorgesteld. Als waardering voor het vele werk kregen we van de gouwleiding van KSA Noordzeegouw de vraag om het tentoongestelde te bestendigen in een publicatie. 'Hijs de vlag, vlaggenrituelen in KSA en VKSJ in West-Vlaanderen' verschijnt in september. De vlaggen en rituelen worden op die manier permanent in beeld gebracht en beschreven in hun tijdskader. Meteen kunnen we ons twintigste werkjaar feestelijk inzetten met dit kleurrijke boek. Het telt 116 rijkelijk geïllustreerde bladzijden. De tien hoofdstukken leiden je door zes KSA- en VKSJ-vlaggenrituelen van vroeger en nu (zegenen, op stap gaan, groeten, belofte afleggen, wacht houden en roven. Je komt te weten welke symbolen doorheen de geschiedenis op een vlag kwamen (ook bij AKVS), welke vlaggenattributen bestaan, hoe een vlag gemaakt wordt en hoe je ze best bewaart. De medewerking van arte/grossé geeft een sterke meerwaarde aan het boek. In het boek worden liefst 37 KSA-bondsvlaggen en 19 VKSJ-afdelingsvlaggen beschreven.

Het boek kost 17 euro (voorintekenprijs) en is vanaf 19 september af te halen bij het secretariaat van KSA Noordzeegouw. De officiële voorstelling van het boek gaat door op maandag 19 september om 19.30 uur in Gullegem. Wil je een boek reserveren of er op 19 september bij zijn, laat dan iets weten via info@ksanoordzeegouw.be of altijdjarig@ksanoordzeegouw.be. Je mag ook telefoneren naar 056/40 48 12. Je kan ter plaatse betalen of vooraf via : BE74 4675 0073 5107 met vermelding van 'Hijs de vlag' en je naam.

De publicatie gaat uit van de archiefwerkgroep Altijd Jarig van KSA Noordzeegouw.

Voorkaft van de uitgave (links), Vlaggenwacht tijdens een kamp van KSA Stormklokke Ieper in Mariembourg, 1957 (rechts)

7. Een buitenkans!

“Totale uitverkoop wegens verbouwing en alles aan -30%!” Zo stond het op de etalage van een kledingwinkel in Brugge. Op zoek naar nieuwe kleren zagen we er ook etalagepoppen voor een spotprijs te koop!

Van de nieuwe kleren is niet veel in huis gekomen, maar sedert juli staan in de archiefruimte vijf etalagepoppen en twee bustes. Ideaal om onze oude uniformen te kunnen showen. We waren al jaren op zoek, maar goedkoop zijn die dingen niet. Dit was een echte buitenkans. Dank zij een schenking tijdens de erfgoedtentoonstelling aarzelden we geen minuut voor de aankoop. Enige nadeel is dat het volwassen personen zijn en onze uniformen dikwijls kinderformaat hebben, maar daar passen we wel een 'mouw' aan.

Wie kan ons helpen aan oude KSA- of VKSJ-uniformen (volwassenenformaat) of heeft weet van betaalbare kinderpaspoppen in aanbieding?

8. Schenkingen

Via **Ewald Van Coppenolle**, oud-KSA'er Sint-Baafs en voorzitter Heemkundige Kring Brugs Ommeland, kregen we een honderdtal fotootjes van de jaren '30-'40 uit de nalatenschap van Antoon Lowyck. **Guy Algoet** (jongknapen-gouwproost van 1961 tot 1982) liet ons vier dozen met archief, die nog beschreven moeten worden en van **Tim Moreels** kregen we een knapenboek uit 1943. **Koen Seynaeve** (van 1977 tot 1982 kabouterproost in NZG en van 1984 tot 2007 diocesaan proost van vKSJ West) schonk een deel eigen archief en een aantal tijdschriften die bij een reorganisatie van de bibliotheek uit het Sint-Lodewijkscollege verwijderd werden.

Dat het organiseren van een tentoonstelling het verleden weer naar boven roept, mochten we ervaren met Erfgoeddag. 'Hijs de vlag' zorgde er voor dat verschillende bezoekers in hun archieven doken, documenten meebrachten naar Gullegem en voluit vertelden over hun KSA-verleden: we kregen via **Bart Dewitte**, oud-KSA'er van KSA Vlaams en Vroom Izegem en lid van de archiefwerkgroep, een nationale KSA-vlag uit 1959 die te koop aangeboden werd aan de groepen, gekend van op foto's maar voordien nooit in het echt gezien.

Herman Verwaetermeulen, oud-KSA-'er uit Sint-Baafs en wonende in Mechelen, had een bruine vlag met zwarte PX en een Mariabeeldje mee dat verkocht werd t.v.v. van de KSA-werking. **Ward Poppe** had documenten mee van Monsalvaet, **Rosa Deprêtere**, weduwe van Guido Gielen, schonk ons twee foto's met vlaggen, **Noël Bossuyt**, jongknapengouwleider van '1963-'64 tot 1966-'67 en kersvers lid van de archiefwerkgroep, gaf ons een paar boekjes en een spelenbundel en **Michiel Deruyttere**, jonghernieuwergouwleider in 1960-'61 tot 1961-'62, had materiaal mee uit de jaren 58-59.

Van harte dank.

9. Dienstverleningen.

Omwille van een subsidieaanvraag had **KSA Ter Straeten** een bewijs nodig van hun ontstaan en konden we **Charlotte Deruwe** helpen bij het historisch deel van hun feest**. KSA Oostrozebeke** wil n.a.v. hun 50ste verjaardag de titel koninklijk aanvragen en **Dieter Bonte** kwam daarvoor onderzoek doen in de archiefruimte te Gullegem. Hij vond bewijzen van hun stichting en van hun ononderbroken bestaan en **Danny Vlieghe** ging in KADOC snuisteren in documenten en deed ook onderzoek in functie van hun viering, **Paul Vermeulen**, eindredacteur van het tijdschrift Avond, het blad voor priesters emeriti, was geïnteresseerd in illustraties en informatie over het beruchte Romevlagincident van 1931 en ontving dat van ons, samen met de vorige nieuwsbrieven, **Cato Meersdom** konden we plezieren met het Lourdesboek uit 2000. **KSA Wevelgem** ontleende uniformen voor een tentoonstelling.

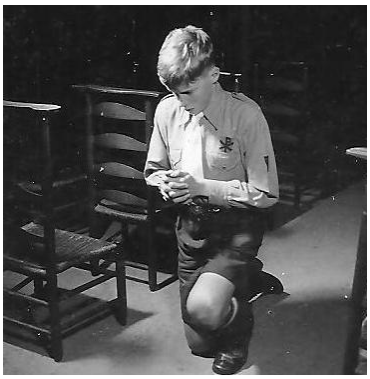

Zelfs uit Parijs kwam een vraag. **Charles Wright** schrijft de biografie van de cisterciënzermonnik André Louf en vroeg via een tip van Louis Vos aan ons informatie

over de werking en de visie van KSA in de jaren 1938-1945: "Dom André Louf dit d'avoir beaucoup reçu de ce mouvement. Je cherche vraiment à comprendre comment son passage à la KSA a structuré sa personnalité, son caractère, et sa vision du monde." We verschaften hem niet alleen informatie maar ook de foto's waarvoor Jacques als jonge gast geposeerd had. Om over dat laatste zeker te zijn brachten we een blitzbezoek aan prof. emeritus Marc Verstraete in Leuven. Die kon bevestigen dat hij toen de fotograaf was en
dat het wel degelijk Jacques Louf is die figureerde voor de voorstelling van allerhande wetspuntjes en rituelen van KSA. De foto's werden verspreid via de 'Propadienst' van KSA en kwamen zo in diverse collecties terecht. De (vrome) foto's zijn voor het boek een onverwachte meerwaarde. De Bruggeling (° 28 december 1929) studeerde in juli 1947 af aan het Sint-Lodewijkscollege en trad als zeventien-jarige meteen in bij de trappisten op de Catsberg (Mont des Cats) in Godewaersvelde, net over 'de schreve'.

Hij nam de naam 'André' aan, de naam van zijn vader. In 1955 werd hij er priester gewijd. De pater schreef meerdere werken over spiritualiteit. Van 1963 tot 1997 was hij abt van deze abdij. Daarna leefde hij als kluizenaar op het domein van de benedictinessen Sainte-Lioba nabij Aix-en-Provence. Paus Johannes Paulus II vroeg hem de teksten te schrijven voor de kruisweg van Goede Vrijdag 2004 in het Colosseum. Toen hij ziek werd, keerde hij terug naar de Catsberg en overleed er kort nadien op 12 juli 2010.

KSA'ers tussen 1944 en 1946 op bezoek in de abdij van Catsberg tijdens een wandeltocht vanuit Monsalvaet. (uit het album "Knapenleven op het heem Monsalvaet 1945-1946"). De kans is groot dat Jacques tijdens zo'n bezoek de abdij leerde kennen. Misschien staat hij wel op de foto? Wie kan dat bevestigen?

10. Hijs de vlag, 24 april 2016. Tentoonstelling naar aanleiding van erfgoeddag.

"Ik verneem dat de tentoonstelling die jullie hebben opgezet buitengewoon mooi en leerrijk was. Het initiatief om op de kar van de erfgoeddag te springen was dus goed gezien!" schreef gouwproost Bart Lagrange n.a.v. de tentoonstelling Hijs de vlag! op zondag 24 april 2016. Hij kon er zelf niet bij zijn. De focus lag op zes vlaggenrituelen en 59 Oost- en West-Vlaamse vlaggen. Nogal wat historische VKSJ-vlaggen waren te zien: Gijzegem, Buggenhout, O.L.V.-ter-Nieuwe-Plant Ieper, Heilige Familie Ieper, Maricolen Brugge, Hemelsdaele Brugge, Wevelgem. Ook de uitzonderlijke bruikleen van AKVS-Vlaggen van Blankenberge (1925), Izegem (1920) en Gullegem (1912) zorgde samen met de gerestaureerde Romevlag (1931) voor blikvangers. Filmpjes van vlaggenrituelen uit Sint-Niklaas, Klemskerke en Tongerlo brachten de actuele situatie binnen. Een vijftiental nog actieve groepen bezorgden hun oude of actuele vlag: Torenwacht Diksmuide, Kerelstede Veurne, Stormklokke Ieper, Gullegem De Grietjes en Arbeid Adelt, Wevelgem Meiskes en De Vlasbloem, Rooyghem Sint-Kruis en Male, Sint-Kruis-Male, Were Di Sijsele, De Biekorf Klemskerke, Knokke De Tokke, Sint-Jozef Aalst, Reinaart Sint-Niklaas en Elverdinge.

Wie er was, was onder de indruk. De waardering drukte zich o.a. uit in de reacties op de dag zelf, in de mails achteraf en in vrijwillige giften die de onkosten ruim konden dekken. De bezoekers kwamen opvallend uit alle hoeken van België: Zoersel, Antwerpen, Haaltert, Gijzegem, De Panne,

Brugge, Mechelen en uiteraard uit Gullegem en Wevelgem.
Dank zij de spontane medewerking van het bedrijf arte/grossé kreeg de bezoeker ook nooit geziene ontwerptekeningen te zien die terug gaan tot honderd jaar en leerden ze hoe vlaggen tot stand komen.
De tentoonstelling kun je virtueel bekijken want we maakten een fotoreportage die je kunt vinden via: https://www.flickr.com/gp/101712941@N04/64u177 en een filmpje via https://youtu.be/fPjDtJvZ8O0.

11. KSA Noordzeegouw vandaag.

Vandaag de dag telt KSA Noordzeegouw 64 bonden en ruim 9000 leden, een ledenaantal waar wij best tevreden over mogen zijn. Net als de andere twee grote jeugdbewegingen in Vlaanderen (Scouts en Gidsen Vlaanderen en Chiro) mogen ook wij vaststellen dat ons ledenaantal de laatste jaren stijgt. Het vroegere VKSJ Wevelgem heeft de overstap naar KSA Noordzeegouw gemaakt en gaat voortaan door het leven als KSA De Meiskes Wevelgem.
Aan de hand van pedagogische projecten, initiatieven en vormingen willen we onze leden en leiding een leuke en waardevolle KSA-tijd schenken. En onze initiatieven worden duidelijk gesmaakt. Elke KSA-bond is doorheen het jaar te spotten op één van onze vormingen of initiatieven. We lichten er graag enkele uit. BAM! (het leidingsinitiatief) gaat op 1 oktober 2016 voor de derde keer door en is ondertussen een vaste waarde geworden in ons initiatievenaanbod.
Onze Paascursussen (zowel de animator- als hoofdanimatorencursus) zitten elk jaar zo goed als vol, en de deelnemers blijven heel tevreden over de cursus. De Gouwdag kende in 2016 met 1500 kabouters, pagadders en hun leiding een uiterst mooie opkomst in het Boudewijn Seapark.
Naar vierjaarlijkse traditie gingen we deze zomer ook weer op Lourdeskamp. Voor het 14e

Lourdeskamp, met als thema 'Verrassend Verfrissend', trokken wij met 34 bonden, 540 deelnemers en 64 stafleden naar Village des jeunes. We zijn blij dat onze initiatieven een meerwaarde zijn binnen het KSA-programma van onze leden. Ook op pedagogisch vlak trachten wij onze Bonden te ondersteunen.
KSA Noordzeegouw bruist en gelooft in een sterke provinciale werking die er is in teken van onze KSA-bonden.

David De Langhe,
gouwleider

Logo Lourdes 2016

12. Wissel van de wacht…

Na vijf jaar in het secretariaat in Gullegem het schip van Noordzeegouw varende te hebben gehouden geeft Hannelore vanaf volgend werkjaar de fakkel door aan Laurens. Hannelore getuigt:

"In het derde middelbaar werd ik heel impulsief lid van KSA de Grietjes, die toen pas opgericht was. Ik was twee jaar ouder dan alle andere leden, maar ik voelde me direct goed in de groep. Daarna werd ik leidster en groepsleidster. Na een aantal jaar werd ik gevraagd voor de pagadderwerkgemeenschap. Ik werd gouwraadslid en uiteindelijk gouwleidster, nu vijf jaar geleden. Als ik nu terugkijk op die periode was het ongetwijfeld de meest speelse en intense periode uit mijn leven. Spelen, organiseren, tegen de muur lopen maar gewoon doorgaan, creatief zijn … Kennen jullie het KSA-gebed? De eerst zin van dat gebed heeft zo'n krachtige betekenis: 'Om de vriendschap ondereen …' en eigenlijk is dat de samenvatting van alles. Bedankt dat ik jullie mocht leren kennen op één van onze initiatieven, tijdens een groepsbezoek of hier in het secretariaat in Gullegem. Het waren de contacten met jullie die me de kracht gaven om ook in moeilijke of lastige tijden door te zetten om het vuur van KSA brandend te houden."

Laurens is ook geen onbekende in KSA: van in de wieg als kleine spruit van kookouders tot nu draag ik de KSA in hart en nieren. Ik ben enkele jaren leider en groepsleider van KSA Frassati Brugge geweest en daarna was ik actief als staflid van de hoofdanimatorencursus. Ik kijk er vooral naar uit om nieuwe mensen uit de verschillende groepen te leren kennen en ik ben blij dat ik van mijn hobby mijn beroep kan maken.

13. Activiteiten van de werkgroep.

We zaten de afgelopen periode niet stil met de werkgroep, getuige daarvan de vele activiteiten ten dienste van de KSA'ers en de groepen, maar vooral met de tentoonstelling en publicatie naar aanleiding van Erfgoeddag 2016. Over die tentoonstelling lees je elders in de nieuwsbrief een verslag.

We kwamen zes keer samen met de archiefgroep, waaronder een weekend in mei en een ganse dag in de vakantie met de bedoeling om het archief van de dienstenwerking (DLO, DOL, heemdienst, volksdienst - alle vier tot ongeveer 1967) en de nu nog bestaande werkgroep Openluchtleven (OL- en kookstages, ombudsdiensten, trophy's, survo en de dagelijkse werking) te beschrijven. Van de oudste diensten hebben we helaas niet zo veel materiaal. Wie nog wat liggen heeft kan het zeker bij ons in bewaring geven. Zo kregen we van Maurits Couvreur, naar aanleiding van de foto op de eerste bladzijde van de vorige nieuwsbrief, een klein dossiertje met verslagen en een lijst van deelnemers over de ridderwerking in Noordzeegouw (1959-1961) en een krantenartikel over de vijfde verjaardag van de DOL.

Aan het archief van het bisdom Brugge schonken we affiches over diocesane activiteiten. Die horen niet in ons archief thuis.

In juni waren we in het KADOC in Leuven om archief van KSA en van VKSJ te scheiden van archief van Centrum Licht en Ruimte. Dat was bij de afbraak van het diocesaan centrum in 'één grote hoop' en onbeschreven naar het KADOC gebracht. Het werd daar op een pallet bewaard. We maakten van die gelegenheid gebruik om affiches die wij dubbel hadden aan het KADOC te schenken, om niet-KSA-materiaal uit de schenking van Masschelein af te geven en om ons origineel klankarchief (drie platen met een klankopname van o.a. kanunnik Dubois en een aantal filmbanden) af te geven om het te laten digitaliseren.

Herman volgde via Erfgoed Zuidwest een vorming rond het digitaliseren van foto's. Eric zorgde voor een artikel in Kompas over oorlogs- en gewestverslagen. Onderweg inventariseerden we de cd- en dvd-collectie in het archief. Op die manier weten we foto's, filmpjes en documenten terug te vinden op de 100 cd's die al jaren bewaard worden.

14. Weetjes

Dankzij de medewerking van erfgoed Zuidwest, de cultureel-erfgoedcel voor de dertien steden en gemeenten in Zuid-West-Vlaanderen, vind je ons nu ook terug op hun kaartje met alle erfgoedactoren:
http://www.erfgoedzuidwest.be/node/338

AQUAREL OVER MONSALVAET
In het torengebouw van Monsalvaet, waar de residenten logeren, hangt deze unieke aquarel, getekend door Soens en met vermelding "Kamp Monsalvaet 1947". Leuk is om daarnaast de zwart-wit foto "tenten Westouter 1948" uit de recente schenking foto's van Marc Verstraete te zien" (zie vorige Nieuwsbrief).

Plots krijgt die foto kleur, tenminste op de digitale versie van de Nieuwsbrief die je vindt op de website van KSA Nationaal onder 'historiek'.
Priester Jan Soens (Kortrijk 1924 - 1979) was als leraar aan het Sint-Jozefinstituut van Torhout tot 1952 collega van knapengouwproost Jos Verstraete, broer van Marc. Jan Soens ontwierp de houtskooltekeningen over de Parsifallegende die nog steeds te zien zijn in de haardzaal van Monsalvaet, nu dagzaal van Parsifal en illustreerde enkele jaargangen van De Knape. Jan Soens zal wellicht ofwel op basis van de foto ofwel te velde de aquarel gemaakt hebben voor Jos Verstraete.

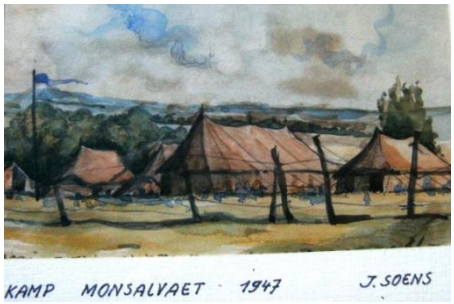

Deze en de vorige Nieuwsbrieven zijn nog altijd te lezen op de website van KSA Nationaal: ksa.be (klik 'KSA' aan, dan 'historiek' en dan 'Altijd Jarig') of
http://ksa.be/ksa/historiek/werkgemeenschap-altijd-jarig
en je vindt er de nieuwsbrieven terug. Nog niet alle foto's zijn geïdentificeerd. Misschien kan je helpen te identificeren.

Ook vind je ons terug op **Facebook**: "Altijd Jarig KSA NZG" liken en daarna kan je ons verder volgen.

Wie wil kan de Nieuwsbrief ook digitaal krijgen i.p.v. per post.
Te melden aan: herman.leber@ksa.be

KSA Noordzeegouw, Dwarsweg 1, 8560 Gullegem / Wevelgem

De trotse leden van de werkgroep 'Altijd Jarig'. Van links naar rechts: Thomas Verniest, Astrid Hooijberg, Dieter Durnez, Herman Leber, Pascal Gryson, Bart Dewitte en Eric Colenbier.

Wil je behoren tot "**de Vrienden van het archief**" en deze *nieuwsbrief* voortaan blijven ontvangen?
Contacteer ons. Je kunt bij ons ook terecht voor archiefschenkingen, vragen of raadpleging… of zelfs financiële steun: BE74 4675 0073 5107
werkgroep Altijd Jarig, Herman Leber (050/39 29 18)
of KSA Noordzeegouw (056/40 48 12)
of altijdjarig@ksanoordzeegouw.be